

25 ✓

עלון מס' 997

עלון המשק

גבעת הים הקיבוץ המאוחד

ד' באייר תשל"ג
6 במאי 1973

שיר בבקר בבקר

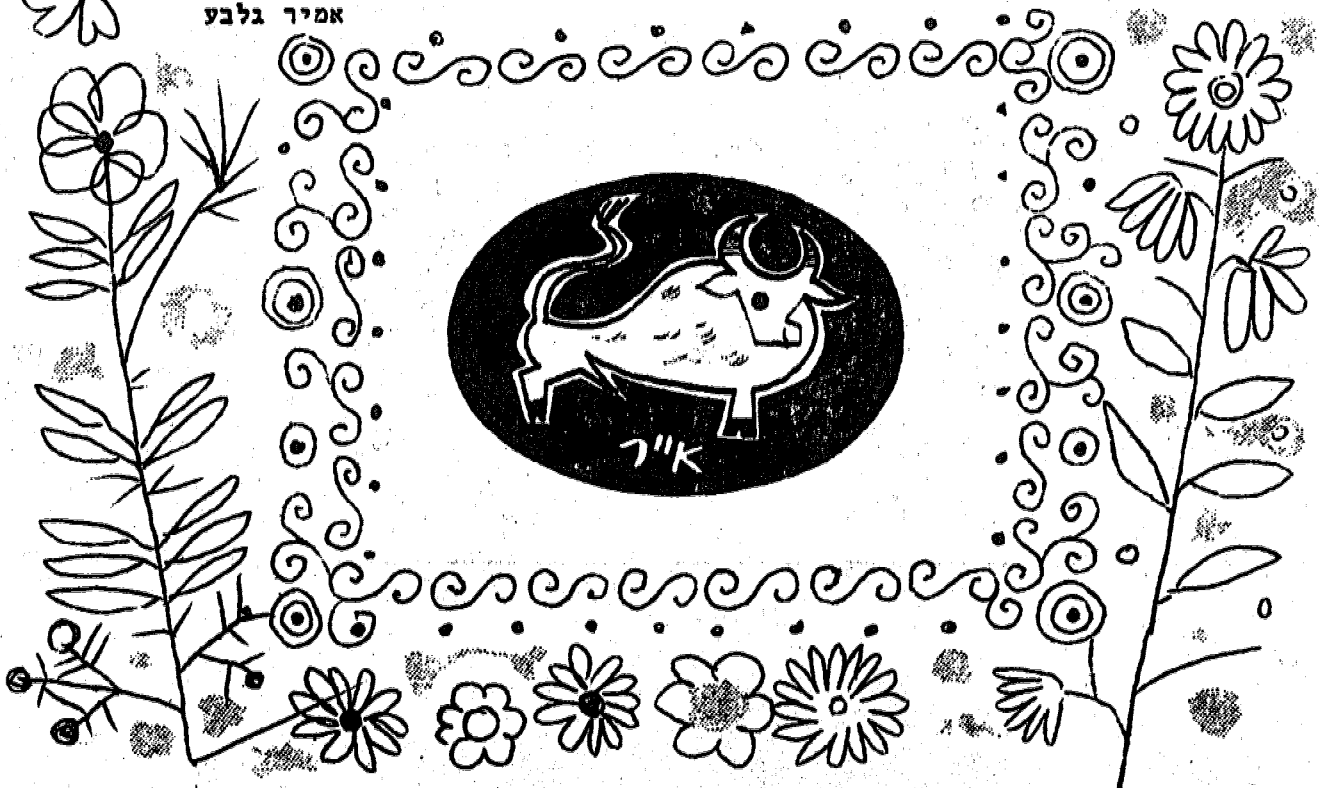
פתאם קם אדם בבקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת
ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא שלום.
דגנים עולים מול פניו מבין חריצי המדרכת
וניחוחות לראשו מדיפים עצי אזדרכת.

השללים רוססים והרים רבוא קרנים - הם יולידו חפת-שמש לכלולוחיו.
והוא צוחק גבורה דורות מן ההרים
ונכלמה משחורות המלחמה אפים
להוד אלף שנים מפכוח במסחרים.

אלף שנים צעירות לפניו
כפלב צונן.
כשיר דועים.
כענף.

פתאם קמם אדם בבקר ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת
ורואה כי חזר האניב כמו הוריק שוב אילן מן השלכת.

אמיר גלבע

חברנו שנפלו במערכות ישראל

נולד בקימסנמארטון בתרע"ב 10.10.1911
 עלה ארצה מהונגריה, בודפשט ב-1931.
 נרצח בעמידה על גבעת-חיים בידי חיילים
 בריטיים במאבק על עליה חופשית.
 בכ"א בכסלו תש"ו 26.11.45

יוסף רוזנברג

נולד בי"ב בחשוון תרפ"ז - 20.10.1925
 עלה ארצה ב-1946. נפל בקרב,
 בל' בסיון תש"ח - 7.7.1948

יוסף רוזנבאום

נולד בטחלפיצה, רומניה בתרפ"ז 18.6.1926
 עלה ארצה מרומניה ב-1946. נפל בקרב על
 מנשיה בכ"ז בכסלו 28.12.1948

דוד לייבוביץ

עלה מינה ב-1933.
 נפל בכיבוש הנגב בש"ז תשרי תש"ט 19.10.1948

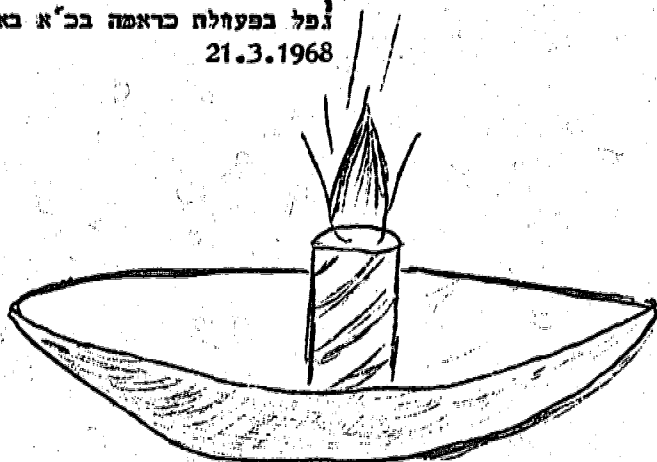
אל"א אורלנדר

נולד בגבעת-חיים בכ"ו בחשוון תרצ"ו
 24.10.1935
 בנם של גולדה זיוסף רייף ז'ל.
 נפל בקרב על ג'ינין בכ"ז באייר 6.6.1967

אבי הירוש

נולד בגבעת-חיים בה' בתשרי תש"ט
 8.10.1948
 נפל בפעולה כראמה בכ"א באדר תשכ"ח
 21.3.1968

ישראל פולק

לפני 25 שנים...

עד היום אין ארכיון לחולדות גבעת-חיים ובכרכים של העלוניים חסרים לא מעטים. בין היחר חסר אותו יומן המשק 336 מחודש מאי 1948 בו מסופר, אולי, משהו על ההתגבשות שאחזה בנו עם ההכרזו על מדינת ישראל. לכן אנו מדפיסים כאן, במקום זה, כמה קטעים אופייניים לרקע של אותם הימים, הם ימי מלחמת העצמאות.

מתוך רשימתו של שלמה ובשל, שהתפרסמה ב-7 במאי 1948 ביומן המשק חתה הכוונת "גאולת הצפון":

"הסיכוי לפתרון האידיאלי של כל בעיות שטח הבניין על ידי חוספת קרקע בצפון קסם לנו עוד בשנות החישובות הראשונות. השטחים המשחועים בינינו לבין חדרה על פני אלפי דונמים רבים רובצים בשממונם כל השנים ומקיימים במרכזם רק שני סניפים עלובים ("חירבנות" בערבית) של הכפר עתיל, שחושביהם מחקיימים בעיקר על עבודתם השכירה בפרדסי היהודים שבסביבה. הקרן הקיימת רכשה חוץ השנים שטחים נידחים של אדמת עתיל, ואף בגוש הגדול הגובל אתנו ישירות בצפון. אולם המשטר הקרקעי הקיים, משטר המושאעא" (חלוקת האדמות אחת לשנה או שנתיים בין משפחות הכפר) שאינו מניף בגבולות קבע של החלקות בחוץ הגושים, מנע מאתנו שימוש בחלקות אלה להגדלת שטח הבנייה. כל הנסיונות להסדר העניין ולרכישת אדמה נוספת בחוץ הגוש הגובל אתנו התנפצו על האדות סחיטת הכסף של בעלי הקרקע ועל המגמות הפוליטיות של אחד השותפים במושאעא - המועצה המוסלמית העליונה. כוונת סחיטת הכספים הייתה שקופה בעיקר במכירת גושי הקרקע שעליהם בנויות החירבות. המו"מ על פנזי הגושים הללו ועל תשלום פיצויים לפלחים היה ארוך ומיגע ונסתיים תמיד בדרישה לפיצויים נוספים.

עם פרוץ המלחמה נפתחה האפשרות לפתור את כל הבעיות הקרקעיות בהתאם לזכויותינו ואף מצב הבטחון של ישובינו חייב אותנו לביצוע המהיר של הפעולות. את הגבעה מצפון החולשת על ישובנו כולו מוכרחים היינו לצרף למערכת ההגנה שלנו על מנת להשיג יעילות מינימלית בשמירה על הקו הצפוני. ערביי החירבות עזבו כבר לי י למעלה מחודשיים את בתותיהם וחזרו לכפר מוצאם, כפר עתיל שלרגלי ההרים. הכפרים העזובים היוו בשבילנו מקור סכנה והיה הכרח לסלקם. פנינו למוסדות המחאימים בתביעה זאת ואחרי דיונים בוועדת השונות היא אושרה. רכוש הערבים נביקחות ובצמחית השדה הוערך על ידי מומחים וערכו הריאלי יוחזר לערבים כפיצוי. את ביצוע הפעולה עשינו בשליחות הקרן הקיימת.

עם גאולת השטחים האלה נפתחו אופקים חדשים להתפתחות ישובנו ואף לייסוד ישובים נוספים בצפון. יש תקווה שיקום משטר חדש בארץ לפיתוח השטחים ולהתישבות. צפופה ועוד נגיע לחוספת קרקע בצפון ונגדיל ונפתח את ישובנו."

ובאותו יומן מתפרסמת גם תגובתה של לילי:

"בשעת הפעולה בכפרים השכנים שרה בגבעת-חיים מבוכה רבה, ולזכותנו הדבר. יגידו שאנו אידיאליסטים, בלתי מציאותיים, סנטימנטליים, אבל העובדה נשארה עובדה: הרסנו שני כפרים שכנים, שחושביהם לא הרעו לנו מאז פרוץ המלחמה, ולפתוח עם אחד הכפרים קיימנו יחסי שכנות קרובים במשך שנים ונעזרנו על ידו בדברים לא מעטים. אז לא נהגנו לקרוא למקום "חירבה" אלא כפר.

רצוי היה שהציבור ישמע קצת יותר על הצעדים שקדמו לפעולה זו. אחד מילדי בית הספר שאל שאלה פשוטה: "האם הודיעו להם?" ואמנם: האם הודיעו להם? ואיך הודיעו להם? תגידו שהדבר אינו קובע, שהפעולה הייתה הכרחית מבחינה ישובית, "בחינת גבעת-חיים. יחכן. אבל ה"איך" קובע לפעמים לא מעט. אם אפגוש אחד האנשים שהיינו נוהגים לשחוח אצלם קפה בכפר האם הכרח הוא שלא אוכל להביט בפניו! אמנם אין הרבה סיכויים שאפגוש אחד.

ישנם אנשים שקשה להם להסתגל למלחמה טוטליטרית. ישנם אנשים שקשה להם להסתגל לעובדה כי יחסי שכנות בכלל אינם נכנסים לחשבון, היות ולא נהיה שכנים."

ועל מה דנו באסיפות של אותם הימים?

ביומן מס. 335 מ-14 במאי 1948: "אושרה רשימת המגוייסיים (שפירסמנו ביומן האחרון). בוטל הנהגה לאשר לחברות מועמד שמחגיגים. יחכן ובקרוב נגייס גם חברים הנמצאים אצלנו זמן קצר בלבד."

"נחקיימה אסיפה שלא מן המניין בענייני בטחון. הוחלט כי יציקת המקלטים ליד בתי הילדים היעשה ללא דיחוי, אפילו אם בגלל זה תיפסק לימים אחדים כל עבודת בנייה אחרת. הוחלט כי דירי כל בית וכל צריף יחפרו ליד ביתם מקלט פתוח לפי הוראות הפקחים.

האחראי לענייני הבטחון דרש לעצמו את הזכות, במקרה הצורך, להיות הפוסק האחרון בדבר הוצאת איש, או אנשים, מעבודתם הרגילה לצרכי בטחון. נתעורר ויכוח סוער על עצם השאלה - בעלי החפיקים המשקיים הסבירו כי במקרה זה לא יוכלו עוד להיות אחראים להמשך מסודר של העבודה המשקית - ועל הבאת השאלה ישר לאסיפה בלי דיון מוקדם במזכירות. הוצעה הצעה להרכיב ועדה מצומצמת משני חברי מזכירות ומשני חברי ועדת הבטחון אשר תפסק בעניינים כגון אלה כדוגמת ועדה שהייתה קיימת בזמן המאורעות.

באסיפה ב-28 במאי:

האסיפה היתה מוקדשת לעניני גיוס וביצורים. הוחלט על החקנה 3 מקלטים נוספים; מקלט גדול ל-120 ילדי ביה"ס עד גיל 12, חדר תת-קרקעי לעזרה ראשונה, וחדר תת-קרקעי לנשק. שלושתם מביטון.

נחבענו לגייס 24 חברים נוספים לתפקידי שמירה בנפה. החברים יגויסו באופן מלא וזה לא יגורו בבית. יתכן ונוכל להחליף חלק מהמגויסים מדי פעם.

ועל מה דנה המזעירות בימים ההם?

חדר האוכל. לרגלי חנועה צבא בסכיבה נוספו בזמן האחרון עוד הרבה אוכלים מחוץ למנין ומחוץ לחקציב, וזה מכביד על איזון ההוצאות במטבח. הוחלט לנקוט באמצעים אירגוניים על מנת שכל אוכל מן החוץ יירשם ושנקבל את התמורה לארוחה. נמציא למפקדת הנפה פנקסי חלושים, ורק המורתם תינתן ארוחה.

מקלטים. הוחלט להחקיין עוד 3 מקלטים לילדי ביה"ס, לעזרה ראשונה ולנשק.

קימוצים. לרגל המצב הכספי ההולך ומחמיר הוחלט להוריד 500 לא"י מסעיף "הלבשה והנעלה". קימוץ זה פוגע בסעיפים - שמלות קיץ לחברות וסנדלים לחברים ולחברות.

גיוס לעבודה. חברה נוער א' תגוייס ליום עבודה שלם; נוער ב', כיתה ח' והילדים העולים ליום עבודה של 6 שעות.

אספקת קיטור. עם הקמת מכונת הכביסה החדשה החריף המחסור בקיטור. הוחלט על שיפורים במתקני הקיטור ועל צימצום המקלחת החמה לפמיים בשבוע בלבד.

מטבח הילדים. סובל מאד מחוסר גז ומתפסקות כחשמל. הוחלט לקנות "פרפקשן" כדי להקל על הכנת הארוחות.

ברווזיה. הברווזיה גידלה שתי להקות הטלה נוספות, בהתאם לתכנית, ויש להקים סככות עבורן. בגלל עבודת הביצורים נדחתה העבודה והיתה סכנה שנהיה נאלצים למכור את ברווזי ההטלה לשחיטה, מחוסר שיכון עבורן. הוחלט להקים את השיכון הדרוש מיד עם גמר עבודת המקלטים.

=====

כדי להחיש את גמר המקלטים ויתר עבודת הביצורים במחנה הוחלט שמספר גדול של חברים יעבדו לפנות ערב כשעה וחצי בחפירה, אחרי שעות העבודה.

=====

ב-20 באוגוסט 1948, לכבוד מסיבת חג העלייה על הקרקע (16 שנה לייסוד משקנו) מתפרסמים פרקים מתולדות אותה השנה 1948 ואנו מדפיסים כאן את חודש מאי של אותה השנה, מילה במילה:

"אין חגיגה איזורית לאחד במאי. בעין-החורש נערכת חגיגה לילדי שני המשקים. מציניים לשבח את הפעחה של חזמורת עממית-כפרית מעין-החורש, בה השתתפו חברים ממבוגרים ועד לילדים קטנים בכל מיני כלי נגינה.

הגיוס הולך ומתרחב. חברים ששירתו פעם בצבא הבריטי או בשירותי הבטחון נדרשים אישית להצטרף לשורות הלוחמים.

שבת 15 במאי - סיום המנדט, הכרזה על מדינת ישראל, פלישת צבאות ערב מדרום מזרח וצפון.

אסיפת חברים לציון הכרזת המדינה. ב-29 בנובמבר היתה שמחתנו צוהלת ורבה, היום היא עצורה אך יותר עמוקה. משחנים צורות ומושגים של חיינו הציבוריים - נשמור נא כי החוכן ישאר זה של חברה יוצרת וחופשית. האוירה - ברושם של הרס גוש עציון.

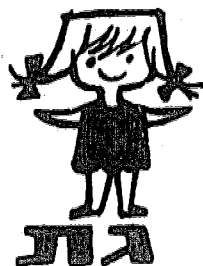
הנפה מגייסת גדוד לשמירה בקרו המזרחי ואנחנו נדרשים לתת 24 איש, כמחציתם עולים חדשים. מתבטל הנוהג שמתגייס מחקבל עם גיוסו כחבר לקיבוץ. גיוס של מכונות ואנשים לעבודת ביצורים (תעלה אנטיטנקית).

הגברת קצב הביצורים בבית: מקלטים סגורים לילדים, העלות קשר, קווי טלפון לעמדות, העלות מחסה ליד כל חדר. כל עובדי "גח" וכמעט כל קבוצת הבנין עובדים בביצורים. נמשכות רק העבודות ההכרחיות בענפי המשק. ואף על פי כן מצליחים להוציא לפועל את עבודות המשק וגם קציר החציר והתבואה מתנהלים כסידור, אם כי באטיות לרגל המחסור באנשים ובמכונות. איפול חמור בכל המחנה. כיתות ו' ו-ח' מוסרים את חורי הלימוד שלהם לצורכי שיכון של חברה הנוער ולומדים במחסן האריזה או בבית החברות. הלימודים מושבתים לתקופות ארוכות כי גם הילדים עסוקים בעבודות ביצורים.

דיונים על תוכנית על המוסד החינוכי: מקומו, צורת הבית, שירותים מרכזיים או כלוליים בתוך כל בית, ביתני כיתות נפרדות או ביתן אחד לשתיים עד שלוש כיתות. הוחלט כי המוסד יוקם בצפון. מצד מוסדות המשק מודגשת הדחיפות בהקמת הכיתות, כי בה קשור פתרון שאלת השיכון לקראת החורף - צריפי הכיתות צריכים לשמש לשיכון חברים. המחנכים והאדריכלים עומדים על הכנה יסודית ואין לקשור, איפוא, את בעית השיכון של החברים בהקמת המוסד.

בעצם הימים האלה של גיוסים וביצורים מושלמת הרחבתו ושיפורו של חדר האכילה של ביתה"נ. נוסף לו אגף חדש, המשמש גם כמועדון. כל הקירות צופו לוחות בהירים של חומר פלסטי, חודש כל הצבע והמקום נעשה מרווח, בהיר ונקי. הגדלת חדר ההכנה מאפשרת עבודה של שניים עד שלושה ילדים ליד העובדות.

64 איש עמוקים יום בלילה וביצורים, נוסף על כחמישים מגויסים גיוס מלא.

1. דיונים במזכ

במזכירות "גת" מתקיימים דיונים על "מבנה המפעל", כאשר נבדקת מחדש כל מערכת הייצור ומגוון המוצרים. המדה היא לקצץ במידה מירבית בעבודה השכירה ולבודק אפשרויות של פיתוח מוצרים חדשים בעלי ערך מוסף גבוה, במיוחד מפרי הדר. תהליך זה של בדיקה והכנת מודלים אלטרנטיביים יימשך עד סוף הקיץ. נאז יובא כל העניין להחלטה בפני המזכירות של שני המשקים והנהלת המפעל.

כן התקיימו דיונים על בעיות יחסים עם העובדים השכירים וזוהה עבודה החדש אשר נחתם בימים אלה. מחוץ לתוספת היוקר שאיננה חלויה בנו, יש עליה ניכרת בשכר העבודה ושינויים משמעותיים בתנאים הסוציאליים, כולל תשלום חודש 13 וארוחות חמות על חשבון המפעל. מחיר יום עבודה ממוצע של עובד שכיר יגיע לכ-60 ל'.

התקיימו דיונים על הוצאה מהתיקרות גבוהה של מרכיבי הוצאות הייצור (חומרי אריזה התיקרו פעמיים תוך שנה), חומרי גלם שונים (פרי הדר, חומצת לימון, סוכר), מחיר יום עבודה, הוצאות שירותים שונים (הובלה יבשתית, הובלה ימית, הוצאות גמל) מצד אחד - וחוסר יכולת להעלות את המחירים בהתאם להתיקרויות (בארץ כבל אותנו חוק פיקוח על המחירים, בחו"ל אנו בהתחרות קשה עם ארצות אחרות) מצד שני, תהיה להתיקרות הייצור השפעה ישירה על הוצאות הסופית של המפעל. כל הפניות של התעשייה למשרד המסחר והתעשייה להגדלת תמריצי הייצור לא נשאו פרי והתוספת של 15 אגורות לדולר שאושרה באיחור של שנה, אינן בה תשובה להתיקרות של השנה ואינה תורמת שום תרומה בכושר ההתחרות שלנו בשוקי חוץ. זהו כשלון רציני של משרד המסחר והתעשייה והאטה הייצור כבר מורגשת. גם אין לממשלה גישה שווה לפחות כלפי גורמים כלכליים שונים, כאשר החיורן גורף רווחים עצומים והתעשייה אי-החקלאות נלחמים על מינימום רווחיות.

הוגשה לדיון תוכנית השקעות חלקית של מחלקת פרי הדר בסך - 1.400.000 ל'. מזכירות "גת" אישרה תוכנית זו והיא תועבר לאחר דיון במזכירות המשקים לאישור סופי בהנהלה.

2. פרי הדר

כל התחזיות על כמות הפרי לתעשייה שהיו בחחילה העונה והשינויים בתחזיות אחרי ניזקי הכפור, לא עמדו במציאות. הסיבה העיקרית לפער העצום בין חחזיות של כמות הפרי ובין המציאות היא חוסר אינפורמציה נכונה על ידי המועצה לשיווק פרי הדר כחוצאה מחוסר יכולת להשחלט על החומר או בגלל מדיניות מוטעית של המועצה, לשמור על דמת המחירים על ידי הסתרת עובדות. מדיניות זאת גורמת לתעשייה נזקים כבדים (ואין זו השנה הראשונה) על ידי עצירת מכירות בהחלח העונה כאשר המחירים היו סבירים, ואילו התעשייה להציע כמויות נוספות של תוצרת כאשר הביקוש סופק על ידי ארצות אחרות ודמת המחירים להיצע חדש אינה לטובתנו.

התחזית בהחלח העונה היתה עבור "גת" 40.000 עד 42.000 טון פרי, אחרי הכפור ירדה התחזית ל-35.000 טון. עד היום קיבלנו ב"גת" 48.000 טון וכפי הנראה נעבור אח-ה-50.000 טון לעומת 47.000 טון בשנה שעברה. נקל להבין כי המפעלים הוכנסו למצב קשה, הן מבחינת זשיווק והן מבחינת תיכנון חומרי האריזה וביצוע העבודה. אנו לוקחים בחשבון, שתפוקת המיץ תהיה פחותה כחוצאה של הכפור בכ-10 עד 15 אחוזים, כך שסך-הכל תפוקת המיץ תהיה לפחות שווה לזו של אשחקד.

3. בוטניה

המועצה לשיווק בוטנים סיפקה לנו השנה רק 250 טון בוטנים ונאלצנו לבצע ייבוא משלים. סך-הכל המכירות בחשל"ב היו - 2.700.000 ל' והשנה בחשל"ג, לפי התיכנון, אנו רוצים להגיע ל-4 מיליון לירות, גידול של בערך 40%. זהו גידול אמביציוזי ואנו מקוים להגיע קרוב למטרה זו. סיכום ביניים חצי-שנתי נוחן חקורה שאמנם נשיג מטרה זו. השנה יש עלייה ניכרת גם בייצוא ומרכיב האגוזים השונים מתחיל לתפוס מקום נכבד. כל מה שנאמר בעניין ההתיקרויות חל כמובן גם על המוצרים האלה.

4. תירס

נזרעו עד היום כ-600 דונם (כולל 150 ד' בגבעת-חיים המאוחד) וישנם סיכויים טובים להגיע לשטח הזריעה המתוכנן של 1500 ד'. מבחינת מכירות לייצוא הסיכויים הם טובים, במיוחד בתירס קפוא - פלחים וגרעינים.

יצחק מאירי

לעידית גבריאלי
השתחפותנו כאכלה הככד
במות אביה

חדר האוכל שלנו וכל השאר

סודרתי השבוע לחרונות ערב בחדר האוכל. נפל בחלקי להחחיל בערב חג. בשעה היעודה הגעתי עם שאר התורנים לעבודה. חדר האוכל מסודר, מואר חוץ ממקומות חשוכים פה ושם בגלל נורות מקולקלות. השולחנות מכוסים במפות לבנות המשכיחות במקצת את מראה ההגשה העצמית עם הכלים המגושמים.

מתחילים להגיע חברים, ילדים ואורחים. הנוהג הנו שבאים כולם, מקטן ועד גדול. הילדים תופסים את מספר הכסאות הרב ביותר. ככל שהילד קטן יותר הוא נזקק ליותר כסאות. המינימום שניים - המקסימום שלושה. היות וליד שולחן ישנן ארבעה כסאות ואין זה מספיק לבנות פירמידה כה גבוהה, אז לוקחים משולחן סמוך המפסיד מערכו. אין אפשר לאכול ליד שולחן בלי כסא?

הזמן מתקדם והשעה שבע ורבע. חדר האוכל התמלא מפה אל פה וההתרוצצות בכיבוש מקום ישיבה בעיצומה. והנה חקלה רצינית ביותר. ליד שולחנות ההגשה קורץ האוכל הטעים אבל חסרים כלים נקיים. הכל בתנועה, כל אחד רץ ותר אחר צלחת, מזלג וכו'. אנחנו התורנים עסוקים בזמן הזה בבילוש. מחפשים את הנעלם! מי הוא שרוחץ כלים בערב הזה? הרשימה אומרת - שני מתנדבים. מי הם למען השם, בין כל הגברים המזוקנים עם שפע השיער היושבים בנחת זה למעלה משעה סביב שולחנותיהם בלי לחוש כלל בכל המרחש סביבם. סוף סוף מצאנו אותם, הם מנתקים את עצמם מן השולחן ועם פנים קצה מבויישים נכנסים לחדר הכלים. מפעילים את המכונה שטרם הספיקה להתחמם ואז מתחיל המירוץ המרטוני עם כל כמה צלחות הלוך ושוב. על הנקיורן של הצלחות לא נעים לכחוב על דפי היומן. כולנו יודעים איך הן נראות.

שואלת אני למה ככה? האם בחרנו חברים המוכנים לרוחץ כלים בערבים? למה דווקא מתנדבים בערבי חג ושבתות? ידוע שעליהם לתת שירותים, אבל מספרם אפסי לעומת מספר החברים עם אורחיהם האוכלים בחגים, למה דווקא הם?

החשובה תהיה: "אין חברים"! אני חושבת שחסרה חודעה ולא חסרים חברים. אף פעם לא יהיו מספיק. עם אותו מספר החברים שיש לנו הצלחנו להרים את רמת החיים, אבל נכשלנו בהחזקת רמת שירותים נאותה. אין נראה המטבח, חדר האוכל, המחנה, הסניטריות ואחרון אחרון חביב - המכבסה, שפחד להזכיר אותה פן היא תעורר עם הרוח.

קיימת עוד פינת חמד בממלכת חדר הכלים וזו פינת הלחם ליד מקרר החלב. ב"ילדי הצל", מחזה שהוצג בסלויזיה בערב השואה מספר הגיבור שבהיותו ילד במוסד לא מסוגל היה לאכול בגלל השיירים הרבים של אוכל שנזרקו לפחי אשפה. תמיד תמיד חשב על אלה שם בגולה שמחו מרעב. אצלנו הרסו קיר ובנו דלת בלי חלון. וזה שבועות שטרם נמצא מומחה להדבק רשת או בדומה לזה, בינתיים. ועל ידי כך יצרנו שמורת טבע לציפורים מכל הארץ הבאות לאכול מלחמנו.

גם מכונת הכלים החדשה לא חשנה את פני הדברים באם לא יימצאו חברים קבועים על מנת לטפל בה. לא נראה שגם אנשי החינוך, עליהם לתת את הדעת שאין מקנים הרגלי אכילה והתנהגות טובה של ילדים בתנאים אלה! האם לזה ארוחה משפחתית ייקרא? את כל הטוב בכוח אדם, את היקר בכסף אנו משקיעים בפי הילדים על מנת ליצור אירוח בית של אור, צבע, יופי וחום. מה מצטייר לילד הקטן לפני לכתו לישון אחרי ארוחה כפי שהוא מקבל אותה בחדר האוכל של החברים? דומני שההיפך מן הרצוי. הגיע הזמן שכולנו נחשוב שכחברה חרונית עלינו לדון בכובד ראש ולעשות את הכל על מנת לשנות את המצב.

דורה

אחרי ארבע שנות פעילות

ביום ד' אחרי הצהריים החקיימה מסיבת סיכום לארבע שנות פעילותו של מאיר גבריאלני בועדת המשק של מזכירות הקיבוץ המאוחד. השתתפו בה כל חברי ועדת המשק וכמעט כל הפעילים בועדות המקצועיות השונות - כ-25 איש.

כולם ציינו את הברכה שהביאה פעילותו של הועדות המקצועיות אשר מאיר הפעילן, היכנון את עבודתו והשתתף ככולן באופן פעיל. צויין כי המוסד הזה של ועדות מקצועיות קיים רק בקיבוץ המאוחד. דק בזמן האחרון, לאור הצלחה העברת ידע ונסיון ממשק למשק, מתכננות גם תנועות אחרות פעולה דומה.

מאיר רכש לו, בחוץ המשקים ובין הפעילים בעבודה הזאת, הערכה רבה על חריצותו, כושר אידגון, ידע ונסיון שקנה תוך העבודה הזאת בענפים השונים.

פרנסו

לזמירה תירוש ובני ביתה
להולדת בת
לנעמי ושמואל

תפקיד/עבודה כאם-הבית, בבית שרת - מהו?

בשורות

בימים אלה מלאה שנה לעבודתי בבית-שרת. ברצוני לשחף את החברים בראיית אני את הנעשה בבית-שרת, בכוננות וסימני דרך ששמתי לפני עם קבלת התפקיד.

כשפנו אלי בהצעה לעבוד בבית-שרת הסתייגתי מצד אחד ומאידך זה משך אותי. לחומי שאלתי: ומה אתם

חושבים - שישיש יום עבודה מלא? בגבעת-חיים עד לפני שנתיים^{אולי} עבדתי גדול ומפואר כאולם התיאטרון ומשום כך גם אין לנו נסיון באחזקה ושימוש באולם בסדר גודל זה. למעשה היה עלי לבנות או ליצור את דפוסי העבודה, את הצדדים שבמכותי ועוד.

הקרו המנחה אותי היה, וקיים עד היום: ברוד או קהל, הנכנס למקום מטופל ומסודר, יתייחס אליו בכבוד הראוי לו, וגם קצת "יראה קודש" יתירה, לא מזיקה ואמנם, יכולה אני לומר כי צדקתי. הקהל המקומי (הקבוע) שומר על הכללים, לא משליך (כמעט) פסולת באולם, לא מעשן וגם דואג, מי פחות ומי יותר, להעיר למפירי הסדר. ביחוד רוצה אני להדגיש כי הילדים מהכיתה הנמוכה - כאילו לקחו על עצמם משימה, ודואגים להעיר לילדים או למבוגרים זדים המחנהגים בניגוד לכללים שקבענו לנו. עלי שאלה אל ההורים של אותם הילדים: איך אני יכולה לדרוש מילדיכם לא להכנס עם אוכל לאולם, לא לעבור מעל הכסאות ועוד - בזמן שאתם באים לסרטי הילדים עם אוכל ביד, לפעמים גם עם סנדוויצ'ים בשקיות למען לא ירעבו (לשם כך מחתיל הסרט מאוחד יותר למען אפשר יהיה לאכול בחדר - האוכל), וכמובן שחסים אתם על רגליכם ומוכרחים לעבוד מעל הכסאות....

כשהיה ברור לי, פחות או יותר, מה דורשת ממני העבודה ומה ביכולתי לעשות, נסעתי לראות כמה אולמות בקיבוצים ובערים. מענין, ולא נעים היה לשמוע את שאמר לי מנהל האולם היכל-התרבות: "אתם, בקיבוצים, בונים אולמות מפוארים, משקיעים עמל וכסף רב, ואילו לאחר מספר מועט של שנים מזניחים את המקום, בטענה שלא נמצא מי שיטפל וישמור על האולם, וכך זה הופך למקום פרוץ שכל דיכפין יעשה בו כרצונו". אחרי דברים אלה נפגשתי עם האחראי על האולם בקיבוץ "העוגן" ועם אם הבית של "יד למגינים" ביגור. ב"העוגן" חדלו מהזמין הצגות לאיזור במשך השנתיים האחרונות, יתכן וגם בגלל פתיחת האולם שלנו, אבל בעיקר משום שלא נמצאו חברה או חבר שיקחו על עצמם את משק הבית באולם. כך שימש האולם כמעט רק להקרנת סרטים ולמסיבות וחגים. ביגור שמעתי על חוסר האונים מול הכנסת אוכל, בקבוצי שתייה ועישון סיגריות - אם זה בסרט מקומי או בהצגה בה פתוח המזנון. סיפרה לי אם הבית שבמקרה ומתקיימים שני סרטים באותו ערב (דבר די רגיל ביגור) יש לטאטא את האולם לאחר ההצגה הראשונה. המסקנה המתבקשת לועתי: הבה נמשיך להקפיד על הכללים אותם קבענו בפתיחת האולם ולכולנו (לפחות לרובנו) תהיה הרגשה נעימה ונוכל לשמור על האולם במראות הנוכחי שנים רבות. אני מתנגדת בהחלט לגישה של: יש לנו אולם נהדר, הבה ננצל אותו נצול מירבי. שימוש באולם - כן, אבל מבוקר, ולא בנוסח - "אכול ושתה, כי מחר נמות".

ישכאן לטעוה ששמעתי רבות: בית-שרת נשמר כבית מקדש, המקום שומם, לא מנוצל די ועוד. אי אפשר לסקור כאן טבלה של פעילות ממוצעת בבית, אבל החברים שטוענים כך, אינם יודעים מה הם מדברים. בקצרה אמסור את רשימת הפעילויות הקבועות המתקיימות בבית-שרת על חדריו השונים: החוג לידיעת הארץ, החוג לחפירה, החוג למחול, החוג לברידיג', ריתמיקה לילדים, מקהלה, ישיבות של ועדות, מפעלים וענפים, קורסים שונים ועוד מסיבות לציבור קטן, שלא לדבר על סרטים והכנות לחגים.

במידה ובקשה למיפגש במקום כלשהו בבית מהאימה לזמן ולמקום - היא מתקבלת. ישנן בקשות שאני דוחה או מעבירה לוועדה בית שרת משום שאיני רוצה ואיני יכולה לקחת על עצמי את הסמכות להחליט.

ועדת בית שרת מתכנסת כאשר עולים נושאים לדיון הדורשים החלטה עקרונית או ביצועית. פניות או הצעות של חברים (שאינם חברי הועדה) נדונות גם הן. בזה אני רוצה להודיע לחברים אשר להם הצעות בכל נושא שהוא הקשור עם בית שרת להביאן בפני אחד מחברי הועדה והנושא יידון.

ברודאי שמתם לב להודעות נישנות מעל גבי היומן או לוח המודעות בבקשה לחאם כל פעילות ש'מיועדת בבית שרת - אתי, או בקשר לאי מסירת מפתחות הבית לאחרים או על החלפת המפתחות. ברצוני להעיר כמה מילים בענין זה: קרה, בלצערני המצב לא נשתנה בהרבה, שמוסדות או ועדות, מארגני חוגים ומארגני חגים קבעו לעצמם מיפגש, פעילות, או הכנות כלשהן בבית שרת מבלי לסכם על כך מראש אתי. א. זה מביע חוסר יחס וחוסר נימוס מינימלי. ב. ברור שנגרמו תקלות משום שלאותו הזמן מסרתי את המקום המיועד לקבוצה אחרת. לא ניתן לנהל את הבית ולקיים בו פעילות כה מגוונת וענפה - מבלי שיהיה אדם אחד אחראי לתיאום ולחלוקת הזמנים.

וקצת על אירוח אמנים והמיפגש אתם. המילים הראשונות שאנחנו שומעים מכל מי שמופיע לראשונה באולם - הן מילות התפעלות והערכה לאולם ולסידורים הסכניים. נעים מאד ובהמשך - בדרך כלל נשאלת השאלה - "יש אוכל? או, אמרתי לכם שבגבעת-חיים יהיה הרבה מה לאכול" וגו'. ישנם ברודאי כאלה החושבים שהמיפגש עם שחקנים או בדרנים הוא תמיד מדגש וזוהר. פעם גם אני חשבתי כך. הרבה מהאשליות שלי על יולם "מושך" זה נגוזו. לא קיים יותר הנוהג של מיפגש לפני או אחרי המופע. אנשים אלה חיים לפי לוח זמנים דחוס, מגיעים לפעמים אחרי שעה האפס, לעתים עוזבים עוד לפני חום מחיאות הכפיים. ישנם גם יוצאים מן הכלל, המחשיבים ומשוחרחים ביניהם או אתנו, אבל רובם נחפזים "לגמור" את תפקידם ולהגיע למקום הבא בחדר. ובכל זאת, עוד לא פסו אנשים מעניינים בעולם הכיור, ביחוד הוותיקים שביניהם, אתם אפשר להחליף זכרונות על ימים עברו.

יש עבודה רבה בהכנות לפני המופע, ובערב עצמו. אני עצמי מגיעה עייפה וסחוסה להופעה ונהנית הנאה פחותה מאשר אילו הייתי נוסעת למופע בחוף ובאה כאורחת.

טיול "הצעירים ברוחם" לנחל דרג'ה

רשימת המטיילים החמלאה תוך דקות. מה משך כל כך? כולנו טילנו כבר כמדובר יהודה, גם קניון כבר ראינו וגם גבים המחזיקים מים ו... במשך כל השנה. משך האתגר, משכה ההרפתקה, ואמנם אלה לא הכזיבו. נחל דרג'ה הוא הנחל השני צפונה מנחל דוד. סעיפיו במערב מגיעים עד תקוע ועד בריכות שלמה. בחלקו התחתון, לפני השפכו לים המלך חוצה הנחל את מצוק העחקים. כאן חרצו להם המים קניון צר אשר בגלל הפרש הגובה במרחק קצר מרובים בו המפלים. אותם המפלים יצרו בבסיסם בריכות ואלה גבי מים. כך צריך המטייל להתגבר על המפלים ולחצות את הגבים. עד לפני כחודשיים היה הקטע הזה (כל ארכו כשלושה קילומטר) ממש מסוכן ומספר מטיילים קיפחו חייהם בנסיון לעקוף את המכשולים. אולם באחרונה התקין בית-ספר שדה עין-גדי את המעבר בעזרת יחדות וחבלים התקועים בעשרות מקומות.

כך הגענו עם בוקר לשפכו של הנחל ובהדרגתו של איש בית-ספר שדה בחרנו ללכת במעלה הנחל. לבושי בגדי ים ונעולים נעלי ספורט יצאנו לדרך. בבריכה הראשונה עוד משתולים להרטיב כמה שפחות אולם הכריכות הבאות עמוקות יותר ועד מהרה מתרגלים למצב זה של קטעי שחיה קצרים (והמים או קרים או מטונפים וקרים גם יחד). החברה שיצאו כמעט את כל מחזורי הבנים מוכיחים כושר סיפור לא רע. פה ושם מפריעה בטן קטנה, אבל עם קצת משיכות וקצת לחיצות עוברים.

אחרי ארבע שעות מגיעים לסיפוס האחרון ו... הופ עברנו. אנחנו מעל הקניון. עוד ביקור קצר במערת בר-כוכב שבנחל מורבעה (שאינו אלא המשכו של נחל דרג'ה) והטיול הסתיים. ואנחנו כבר מחכים לטיולי צעירים נוספים (ואולי בבאים נזכה לנסוע באוטובוס).

י ו ב ל

מורות וכמרים מנורבגיה

לפני שנים חי ועבד אצלנו כאורח מרצה לתיאולוגיה ולשפות האיסלם באוניברסיטאות של אוסלו ושל ברלין ושמו קייל. לפני שנה הוא ביקר פעם נוספת ולפני שבוע הביא אחר קבוצה של כ-20 כמרים ומורות מנורבגיה להראות להם קיבוץ.

אחרי סיור במשק ובבתי הילדים, ב"גח" ובבית שרת סיכמו את הביקור בספריה ובמעמד זה נמסר לנו שי: חנוכייה משובצת ומקושטת. בשם האורחים נאם שחקן קולנוע ידוע מאד בנור-בגיה ושמו הנסזון, אשר הצטרף לקבוצה הזאת יחד עם אשתו. לא נחזור כאן על כל השבחים למדינה ולקיבוץ אבל אי אפשר לא להתרשם משלושה דברים שאמר: "לפני שלושים שנה ביקרתי כאן והארץ הייתה כולה חומה - כיום היא ירוקה, את זה עשיתם אתם... - ביקרנו בקולחוז ברוסיה הסובייטית לפני חודשים מספר. ישר מן האוטובוס הכניסו אותנו לאולם ונאמו לפנינו שעות על שעות ואחרי זה החזירו אותנו באוטובוסים למוסקבה, לא ראינו דבר מן הקולחוז ולא ניתן לנו לדבר עם איש מחבריו. כאן בקיבוץ אנו מרגישים חופשיים להסתובב ולדבר עם כל אחד... - אם העמים לא ימצאו שפה משותפת וימשיכו ללחום אחד בשני - במוקדם או במאוחר ייהרס היקום על כולנו. הבה ניתן לכל עם חופש, בטחון ואפשרות להתפתח...".

למרות המרחק בין ישראל לארצות סקנדינביה - הרגשנו קירבה רבה!

א.נ.

לחברים הוהגים ברכב

בוועדה הרכב חלו כמה שינויים בהרכב הוועדה: אהוד סיים את תפקידו בוועדה וזאב אגמון ממלא את מקומו כמרכז הוועדה. סדרן הרכב לחברים גם הוא יצא ומשה מירום ממלא את מקומו של גדעון בן-עמי. את כל הפניות וההזמנות לרכב יש להפנות למשה ולפי ההסדר הקבוע, כאשר ההזמנות נעשות על ידי פתקאות שאותן יש להכניס לקופסה שליד לוח המודעות. יש להשתדל להזמין את הרכב כמה ימים מראש כדי למנוע תקלות ואי נעימויות. אנו מבקשים להמנע מפניות אישיות (להוציא מקרי חירום או חוסר ברירה).

אנו מאחלים לכל חברי הוועדה, אלה שנותרו בה ואלה שנוספו, הצלחה ולכל הציבור נסיעה נעימה.

הת שנת